

Erään hautakiven tarina

Muolaa/Pravdino 1.7.2018

Hyvä Muistojuhlaväki. Olemme tulleet tänne esi-isiemme asuinpaikoille kunnioittamaan tälle kirkkomaalle haudattujen vanhempiemme ja esivanhempiemme muistoa.

Alue, jolla olemme, toimi talvisodassa yli kahden kuukauden ajan sotänäyttämönä. Kirkko ja hautausmaa tuhoutuivat noina aikoina. Tuho hautausmaalla täydentyi sotien jälkeen Neuvostoliiton aikana, kun siellä olleita säilyneitä hautakiviä siirrettiin uusien asukkaiden käyttöön mm. rakennusten perustoiksi ja porrasaskelmiksi. Muutos tilanteeseen tuli vasta Neuvostoliiton ajan päätyttyä, kun Muolaalaisten Seura aloitti kirkon alueen raivaus- ja kunnostustyön. Tätä työtä tuki Punnuksen koulun opettajana toiminut Svetlana Tufatulina, joka paikallislehdessä kertoi hautausmaan ja kirkon alueen taustasta ja sai alueen ihmiset palauttamaan täältä siirrettyjä hautakiviä takaisin kirkon perustalle. Nämä kivet ovat nyt sijoitettu kirkon perustan itäseinälle. Sinne vuosien kuluessa palautetut ja sijoitetut kivet saavat jäädä niille sijoilleen.

Muolaalaisten Seura tekee tiivistä yhteistyötä Krasnoselskojen kunnan kanssa kirkko- ja hautausmaa-alueen hoitamisessa. Käydyissä keskusteluissa on todettu, että hautausmaan hautapaikkakarttaa ei ole käytettävissä, joten kirkkomaalle palautettuja hautakiviä ei pystytä sijoittamaan alkuperäisille paikoilleen. Se olisi myös teknisesti hankalaa, onhan maasto vieläkin sodan runtelema ja vaikeakulkuinen. Niinpä kunnan kanssa on sovittu, että kirkkomaalle vielä palautettavia hautakiviä voidaan sijoittaa 1918-muistomerkin takana sijaitsevalle vapaalle alueelle.

Olimme talkooryhmällä kesäkuussa 2017 kunnostamassa kirkkomaata. Kävimme siinä yhteydessä kylän kaupassa. Hyvä ystävämme, kauppias Zhanna Kopnova, alkoi venäjän kielellä selittää jotain tärkeäksi ymmärtämäämme. Kun meillä ei ole yhteistä kieltä, hän tarttui toimeen ja sulki hetkeksi kaupan ja vei minut kädestä pitäen yhdelle kylän huvilalle, jossa rakennettiin uutta saunarakennusta. Vanhan saunan perustuksista oli löytynyt kolme lähes ehjää hautakiveä ja isoja palasia neljänestä. Kivet olivat maassa pitkällään, eikä tuolloin ollut mahdollisuutta niiden tutkimiseen. Palasimme paikalle heinäkuun talkoiden yhteydessä ja käänsimme kivet ympäri ja kuljetimme ne kirkkomaan sisäänkäynnin sisäpuolelle odottamaan siirtoa kunnan kanssa sovitulle paikalle.

Kirkkomaalle tuodut kivet olivat hyväkuntoisia ja niistä löytyi tuttuja nimiä, Meroja ja Rämöjä. Suurimmassa kivessä oli teksti K K Pykälä 1864 -1915. Koruton, komea kivi. Mielessä kävi, että nimeen liittyy jotain historiallista ja kysyinkin asiaa puhelimitse seuramme rahastonhoitaja Pekka Moisanderilta. Hän tiesi kertoa, että K K Pykälä oli aikanaan Maalaisliiton kansanedustaja ja myös aikansa "Veltto Virtanen" esiinnyttyään eduskunnassa paljain jaloin ja muutoinkin boheemina. Vuosalmella, silloisessa Muolaassa asunut Pykälä, oli haudattu Muolaaseen 1915.

Kun asia, eli Pykälän henkilöhistoria ja merkitys jäi minua vaivaamaan, selvitin asiaa Wikipedian ja kirjan "Muolaa ja Äyräpää 1870 -1944" tiedoista. Wikipedia kertoi Nastolassa syntyneen Pykälän toimineen maanviljelijänä ja sahurina. Äkkiä tuli mieleen toinen sahuri, Viitasaaren Hakkarainen, mutta se käsitys oli aivan väärä ja perusteeton. Muolaan ja Äyräpään historiakirjasta selvisi, että Pykälä oli asiansa osaava ja kansaansa ja sen oikeuksia vahvasti puolustava rehti mies. Hän

kunnostautui Vuosalmen yhteismetsää, Vendelää koskevien sopimusten ja lupauksen puolustajana menestyksellisesti. Aikanaan talonpojille lahjoitusmaakauden päätyttyä myytäväksi luvattu metsänosuus saatiin talonpojille valtion ja viranomaisten lujasta vastustuksesta huolimatta. Tämä taistelu maksoi Pykälän hengen. Hänet ammuttiin omaan saunaansa. Ampujan kerrottiin olleen oikeudenkäynnissä väärän valan vannonut todistaja. Hän ei koskaan joutunut teostaan edesvastuuseen, vaan piilotteli ja pakeni 1918 myllerryksissä ulkomaille.

K K Pykälä osallistui eduskuntatyönsä lisäksi aktiivisesti Muolaan kunnallishallintoon. Hän oli aktiivinen mm. laittomien kutsuntojen vastustaja ja aloitteellinen niistä kieltäytymisessä. Muolaan kunta joutui kuitenkin sakon uhalla taipumaan kutsuntojen järjestämiseen ja maan silloisen hallinnon tahtoon. K K Pykälä oli aktiivinen myös Vuosalmen kansakoulun perustamisasiassa. Hän oli muualta Muolaaseen muuttaneena muutoinkin poikkeuksellisen aktiivinen. Yleensä muualta Muolaaseen muuttaneet eivät juuri osallistuneet kunnan hallintoon.

K K Pykälästä löytyy myös nykyajalle tyypillistä populismia. Hänen mottoinaan olivat mm. ”Herroja pittää eppäillä!” ja vaalilause ”Valitkaa minut, niin lippalakit halpenevat.”

K K Pykälän tytär Bertta Leppälä toimi kansanedustajana 1917 -1921.

Muolaalaisten Seuran talkooväki siirsi Pykälän hautakiven 29.6.2018 uudelle paikalle vuoden 1918 muistomerkin taakse, yhdessä muiden vuonna 2017 löytyneiden kivien kanssa. Kunnioituksemme Muolaan ja valtakunnan asioissa aktiivisesti toimineelle kansanedustajalle!

Lauri Rämö